

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo@lvm.fi

Suomen Ammattiliitojen Keskusjärjestö SAK ry:n lausunto postilain arviomuistiosta

SAK haluaa lausua näkemyksenä postilain arviomuistiosta, koska lakimuutokset tulevat vaikuttamaan isosti jäsenliittomme Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU:n jäseniin.

Arviomuistiossa päädytään esittämään siirtymistä yleispalvelun osalta viisipäiväisestä jakelusta ja keräilystä kolmipäiväiseen jakeluun ja keräilyyn. Kyseinen muutos on selkeä heikennys niin postinsaajille kuin postinlähettäjiille nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna.

SAK:n mielestä ei ole hyväksyttävää, että postilähetyksistä vain sanomalehti tuotteena on valtion taloudellisen panostuksen arvoinen. Moni suomalainen, erityisesti ikääntyneet, ovat yhä monessa asiassa fyysisen postin varassa eikä heillä välttämättä ole valmiuksia siirtää kaikkea viestinvälitystään digimuotoon. Myös muille suomalaisille postipalvelut ovat osa peruspalveluinfraa ja niiden saatavuutta pidetään itsestänselvyytenä.

Henkilöstön kannalta kolmipäiväinen jakelu on uudistuksen isoin asia. Tästä syystä on hyvä, että arviomuistiossa korostetaan sitä, että muutos Postin sisällä on toteutettava aktiivisessa vuoropuhelussa henkilöstön kanssa. Muutokset on tehtävä hallitusti turvaamalla osaavan henkilöstön riittävyys sekä työssäjaksaminen. Kyse on postipalveluiden luotettavuuden säilyttämisestä.

Kolmipäiväisen jakelun huonoin toteutustapa olisi sitoa lainsäädännöllä kiinni kolme jakelupäivää, jotka olisivat kaikille postinsaajille samat. Tämä tarkoittaisi, että postinjakajille olisi tarjolla vain osa-aikaista työtä. Muissa pohjoismaissa on arviomuistion mukaan päädytty harvennetuissa jakelupäivissä vuoropäivämalliin. Vuoropäivämalli mahdollistaa postityön toteuttamisen kokoaikaisena työnä, vaikka silläkin olisi työvoimaa vähentävä vaikutus.

SAK:n kanta on – jäsenliitto PAU:n tavoin – että jos kolmipäiväiseen jakeluun siirrytään, tulee lainsäädäntö kirjata niin, että se tukisi parhaalla mahdollisella tavalla postialan työn teettämistä kokoaikatyönä Näin alalla saataisiin pysymään osaava henkilöstö ja niin postin lähettäjät kuin vastaanottajat voisivat luottaa postipalveluihin myös jatkossa.

Suomessa toimii 16 lehti- ja kirjekakelua harjoittavaa yritystä, mutta vain Posti Oy tarjoaa palveluita kaikille kansalaisille. Mikään toinen jakeluoperaattori ei ota yksittäisen kansalaisen yksittäistä kirjettä kannettavaksi. Postikilpailun ongelmallisimmin piirre yksittäisen kansalaisen kannalta on se, että vain harvat tunnistavat sen, että lähetyksiä kuljettaa jokin muu operaattori kuin Posti. Lähetysten tunnistaminen on määritelty postilaissa, mutta nykyinen jakeluoperaattoreiden tapa merkitä lähetyksensä ei ole riittävä postin vastaanottajien kannalta.

Väärin jaettujen lähetysten toimittaminen oikealle yhtiölle vaatii vastaanottajalta toimia, jotka joko johtavat siihen, että väärin jaettuja lähetyksiä ei toimiteta eteenpäin uudelleen jaettavaksi tai ne toimitetaan Postille. Postin vastaanottajan tulee saada tietää nykyistä paremmin, mikä yhtiö heille jätetyn lähetyksen on jakanut. Väärin jaetun lähetyksen

toimittaminen takaisin jakeluyhtiölle ei saa vaatia sellaisia toimia, jotka johtavat ennemmin lähetyksen tuhoamiseen kuin sen edelleen toimittamiseen.

Vuonna 2000 Postissa oli postinjakajia, postinlajittelijoita ja palvelumyyjiä yhteensä yli 18 000. Viime vuonna edellä kerrotuissa tehtävissä työskenteli noin 6800 postilaista. Eli sopeuttamista ja tehostamista on näissä tehtävissä tehty 2000-luvun postimurroksen aikana yli 11 000 henkilön verran.

Tuleva lain muutos vähentää postityötä entisestään. Luotettavien ja laadukkaiden postipalveluiden toteuttaminen vaatii ammattitaitoista henkilökuntaa. Alaan sitoutuminen on voimakkaiden sopeuttamis- ja tehostamistoimien takia heikentynyt ja vaihtuvuus on näkynyt ja tulee näkymään postipalveluissa myös jatkossa. Se miten nyt käsiteltävänä oleva postilain muutos tullaan toteuttamaan, ratkaisee sen, pysyykö alalla osaavaa henkilöstöä tuottamassa luotettavia postipalveluita.

SAK:n lähtökohtana on, että postilain muutokset on toteutettava tavalla, joka varmistaa mahdollisimman hyvin nykyisen Posti Oy:n henkilöstön työpaikat kokopäivätyönä sekä takaa työntekijöiden riittävän osaamisen, työmotivaation ja työhyvinvoinnin.